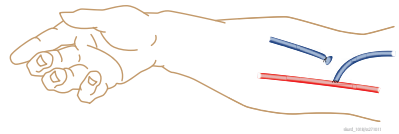

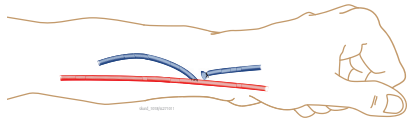

Fistilaðgerð á handlegg

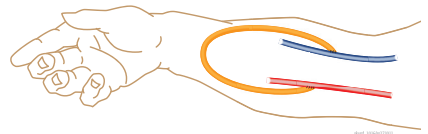
A-V fistill (arteriu-venu fistill) er gerður með því að tengja saman slagæð og bláæð á handlegg. Fæst þá aukið blóðflæði um bláæðina og á næstu 4-8 vikum vikkar hún og stækkar og verður þannig ákjósanlegur staður til að setja inn nálar og tengja sjúkling við blóðskilunarvél. Ef ekki finnst nothæf bláæð í slíka tengingu, er saumuð inn gervæð milli slagæðar og bláæðar og má þá byrja að nota gervæðarfistilinn eftir um tvær vikur. Æskilegt er að þeir sem reykja hætti áður en þeir fara í þessa aðgerð og því fyrr, því betra.

Upphandleggsfistill

Framhandleggsfistill

Boginn graftur/gervæðarfistill

Náttúru- og fæðubótarefni

Ráðlagt er að hætta notkun allra náttúru- og fæðubótarefna tveimur vikum fyrir aðgerð þar sem þau geta aukið hættu á blæðingu í aðgerð og haft áhrif á verkun lyfja sem notuð eru við svæfingu. Óhætt er að taka áfram inn fjölvítamín og steinefni.

Blóðþynningarlyf

Þeir sem taka inn blóðþynningarlyfið hjartamagnýl (magnýl) eiga að halda því áfram fram að aðgerð. Hætta ber töku annarra blóðþynningarlyfja í samráði við sérfræðilækni æðaskurðeildar.

Tóbaksnotkun

Reykingar, nikótín í rafretum, nef- og munntóbaksnotkun er skaðleg æðum, minnkar langtíma árangur æðainngripa og eykur líkur á fylgikvillum eftir aðgerð svo sem lungnabólgu, sýkingu í skurðsvæði og að skurðsár grói seint. Eindregið er mælt með að hætta alveg allri tóbaksnotkun.

Æskilegt er að hætta tóbaksnotkun 6-8 vikum fyrir aðgerð og vera tóbakslaus í að lágmarki tvær vikur eftir aðgerð. Hjúkrunarfræðingur hjá: „Ráðgjöf í reykbíndindi“, veitir aðstoð við að hætta og eftirfylgni í 12 mánuði. Netfang ráðgjafarþjónustu er www.8006030.is og sími 800 6030. Starfsmenn spítalans geta aðstoðað við að panta ráðgjöf. Einnig er bent á www.reyklaus.is og www.landlaeknir.is.

Undirbúningur fyrir aðgerð

Símaviðtal vegna svæfingar eða staðdeyfingar

Svæfingahjúkrunarfræðingur hringir nokkrum dögum fyrir aðgerð til að fara yfir heilsufar með tilliti til svæfingar og veita tækifæri til spurninga. Ef frekari rannsókn eða upplýsinga er þörf, er boðað í innskriftarviðtal á spítalanum fyrir aðgerðina.

Gott er að hafa lyfjalista við höndina, því í símtalinu þarf að fá upplýsingar um hvaða lyf má taka fyrir aðgerðina. Sum lyf er óæskilegt að taka fyrir svæfingu. Ef vandamál hafa komið upp eftir fyrri svæfingar, til dæmis miklir verkir, ógleði eða uppköst, er mikilvægt að segja frá því.

Í símaviðtalinu verður spurt um:

- Fyrri reynslu af svæfingum
- Ofnæmi eða óþol fyrir lyfjum
- Hæð og þyngd
- Áfengisneyslu og reykingar
- Gervitennur og tannbrýr
- Heilsufar og sjúkdóma
- Lyfjanotkun, þar á meðal notkun náttúrulyfja og fæðubótarefna

Kvöldið fyrir aðgerð

Fasta

Nauðsynlegt er að fasta fyrir aðgerð til að minnka hættu á fylgikvillum í tengslum við svæfingu/deyfingu. Löng fasta er þó ekki góð fyrir líkamann og fólki líður betur eftir aðgerð ef eftirfarandi leiðbeiningum er fylgt:

- Fá sér aukabita eða drykk áður en lagst er til svefnis kvöldið fyrir aðgerð.
- Ekki má borða mat síðustu 6 klst. fyrir komu á spítalann.
- Óhætt er að drekka tæra drykki (1-2 glös í senn) þar til 2 klst. eru í komu á spítalann. Tær drykkur er t.d. vatn, tær ávaxtasafi og mjólkurlaust kaffi og te.
- Þegar á spítalann er komið veitir starfsfólk upplýsingar um hvort og hve lengi megi drekka fram að aðgerð.
- Ekki má nota tóbak síðustu 2 klst. fyrir komu á spítalann.

Sturta með sótthreinsandi sápu (gildir aðeins um þá sem fá gerviað í aðgerð)

Nauðsynlegt er að fara í sturtu kvöldið fyrir aðgerð og nota sérstaka sótthreinsandi sápu sem er afhent í innskriftarviðtali. Ekki má nota svitalyktareyði, krem, förðunarvörur, naglalakk, ilmefni eða skartgripni eftir sturtuna og klæðast þarf hreinum fötum. Skipta þarf á rúmfötum áður en farið er í sturtuna. Sturtan er endurtekin að morgni aðgerðardags. Nánari upplýsingar eru veittar í innskriftarviðtali.

Fylgd heim

Gera þarf ráð fyrir að fá fylgd heim, því ekki má aka bíl fyrr en daginn eftir svæfingu eða deyfingu. Eins er ráðlagt að hafa einhvern hjá sér fyrstu nóttina eftir aðgerð til öryggis.

Annar undirbúningur

Gott er að hafa með sér slopp og afþreyingarefni. Nota má farsíma en stilla þarf á hljóðlausu hringingu.

Aðgerðardagur**Sturta (gildir fyrir aðra en þá sem fá gerviað í aðgerð)**

Nauðsynlegt er að fara í sturtu heima áður en komið er á spítalann. Ekki má nota svitalyktareyði, krem, förðunarvörur, naglalakk, ilmefni eða skartgripni eftir sturtuna og klæðast þarf hreinum fötum.

Mæting er á dagdeild A5 Landspítala Fossvogi á 5. hæð á umsömdum tíma að morgni aðgerðardags.

Fyrir aðgerðina þarf að vera búin að undirrita samþykki fyrir aðgerð og svæfingu. Óvæntar aðstæður geta valdið því að aðgerðartími breytist. Til að tryggja öryggi er endurtekið spurt um mikilvæg atriði svo sem nafn, kennitölu, ofnæmi, föstu og tegund aðgerðar. Fyrir aðgerðina eru gefin verkjalyf og slakandi lyf í töfluformi sem verka í og eftir aðgerð. Þegar komið er á skurðstofu fer fram frekari undirbúningur fyrir aðgerðina.

Aðgerðin tekur 1-3 klukkustundir og er ýmist gerð í staðdeyfingu eða svæfingu. Skurðir geta verið einn eða fleiri á handlegg og er þeim ýmist lokað með heftum eða saumum. Skurðlæknir hefur samband við aðstandanda að aðgerð lokinni ef þess er óskað.

Eftir aðgerð tekur við stutt dvöl á vöknunardeild þar sem fylgst er náið með líðan sjúklings áður en hann fer aftur á dagdeild A5. Útskrift er áætluð samdægurs eða næsta dag.

<p>Eftir aðgerð:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verkjalyf gefin eftir þörfum • Létt máltíð fyrir heimferð 	<p>Fyrir útskrift þarf að vera búið að fá:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Útskriftarfræðslu • Endurkomutíma hjá hjúkrunarfræðingi á göngudeild forskilunar • Rafrænan lyfseðil fyrir verkjalyfjum ef þörf er á
--	--

Útskrift

Verkir

Gera má ráð fyrir einhverjum verkjum á skurðsvæði næstu daga. Lyfseðill fyrir verkjatöflum verður sendur rafrænt í apótek ef þörf er talin á.

Skurðsár

Plástra og umbúðir má fjarlægja á þriðja degi eftir aðgerð. Þá er óhætt að fara í sturtu. Best er að biðja með að fara í baðkar eða sund í eina viku. Hefti og saumar eru fjarlægðir í endurkomu hjá hjúkrunarfræðingi í forskilun um tveimur vikum frá aðgerð. Eðlilegt er að finna fyrir titringi í húðinni yfir fistlinum, þegar komið er við húðina.

Hreyfing

Fyrstu þrjár vikurnar þarf að hlífa hendinni fyrir álagi og ekki bera þunga hluti. Gott er að gera pumpuæfingar, þ.e. hafa mjúkan bolta í hendi og kreista. Forðast þarf að liggja á handleggnum á nóttunni eða hafa hann í mjög krepptri stöðu. Ekki má mæla blóðþrýsting né taka blóðprufur úr handleggnum héðan í frá meðan fistill er opinn vegna hættu á að fistillinn loki sér.

Vinna

Hefja má vinnu á ný í samráði við hjúkrunarfræðing á forskilun. Hægt er að fá veikindavottorð í endurkomutíma á forskilun.

Fylgikvillar

Mögulegir fylgikvillar sem geta komið upp eru til dæmis blæðing í skurðsvæði, sýking í skurðsári, og skert blóðflæði til fingra með sárum. Einnig getur bláæðin „þroskast“ lítið á næstu vikum eða jafnvel lokast.

Hafa þarf samband við æðaskurðeild ef eftirfarandi hættumerki koma fram:

- Líkamshiti er hærra en 38,5°C
- Stöðugir verkir þrátt fyrir verkjalyf
- Stækkandi roða- eða bólguvæði við skurð
- Litabreyting er á hendi eða kuldi, dofi og verkir í fingrum

Kostnaður

Greidda þarf fyrir aðgerð á dagdeild. Verð er samkvæmt gjaldskrá Landspítala.

Dagdeild A5 er opin alla virka daga frá 7:00-22:00. Eftir lokun má hringja í skiptiborð Landspítala í síma 543 1000 og biðja um samband við vakthafandi deildarlækni á æðaskurðeild Landspítala í Fossvogi.

Símanúmer

Göngudeild skurðlækninga B3 (innskrift)	543 2060
Dagdeild A5	543 7570
Æðaskurðeild A4	543 7354
Vöknunardeild	543 7905
Hjúkrunarfræðingur á göngudeild forskilunar	543 6311
Læknaritari æðaskurðeildar	543 7464

Sjúklingum og aðstandendum er velkomið að hringja á deildina ef spurningar vakna.

Vinsamlegast athugið að sjúkrahúsið getur ekki borið ábyrgð á peningum eða öðrum verðmætum svo sem sínum, tölvum o.fl. sem sjúklingar eða aðstandendur hafa meðferðis.

Athygli er vakin á því að starfsfólk og nemendur sjúkrahússins eru bundin þagnarskyldu og mega því ekki ræða um málefni sjúklinga á deildinni. Við viljum vinsamlegast biðja þig og aðstandendur þína að ræða ekki það sem þið kunið að verða vitni að eða heyra um aðra sjúklinga.

Landspítali er kennsluspítali og nemendur í heilbrigðisfræðum og tengdum greinum stunda hluta af námi sínu á spítalanum. Nemendur fylgjast með og taka þátt í daglegri meðferð sjúklinga og eru alltaf á ábyrgð og undir handleiðslu leiðbeinenda sinna.

ÚTGEFANDI:
LANDSPÍTALI
JANÚAR 2021
LSH-856

ÁBYRGÐARMENN:
YFIRLÆKNIR ÆDASKURÐLÆKNINGA
OG DEILDARSTJÓRI A5

HÖNNUN:
SAMSKIPTAÐEILD